

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

PALTAMON TYÖLLISTÄMISMALLI

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

TAUSTA

- Pitkääaikaistyöttömyys, syrjäytyminen ja suuret väestöryhmien väliset terveys- ja hyvinvointierot kuuluvat yhteiskuntapolitiikan tärkeimpiin haasteisiin
- Paltamon kunnassa kokeillaan uutta työllistämismallia, jossa työvoimatoimiston, työnhakuklubin ja työvoimatalon toiminnalla pyritään työllistämään kaikki työnhakijat (ks. <http://www.paltamo.fi/>)
- Mallin avulla voi olla mahdollista vastata samanaikaisesti kaikkiin em. haasteisiin.
- Jos hankkeen tulokset ovat hyviä, toimintamallia on aiheellista soveltaa maan muillakin alueilla.
- Siksi hankkeen vaikutusten pätevä arviointi on ensiarvoisen tärkeää.

TAVOITTEENA VASTATA 4 KYSYMYKSEEN:

- 1. Lähtötilanteen hyvinvointierot:** Millaisia terveyteen, hyvinvointiin ja elintapoihin liittyviä eroja työnhakijoiden ja työssäkäyvien välillä on ennen työllistämismallin piiriin tuloa?
- 2. Hyvinvointivaikutukset:** Miten henkilön työllistyminen vaikuttaa hänen terveyteensä sekä hyvinvointiinsa?
- 3. Hyvinvointivaikutuksia säätelevät tekijät:** Miten nämä vaikutukset riippuvat työllistymistavasta ja -polusta (esim. työllistyminen vapaille markkinoille pian työttömäksi jäämisen jälkeen vs. työllistyminen työvoimatalossa), työn ja työpaikan ominaisuuksista, henkilön työttömyyshistoriasta, terveydestä ja muista joko häneen tai hänen kotitalouteensa liittyvistä tekijöistä?
- 4. Työllistymiseen vaikuttavat tekijät:** Mitkä henkilön terveyteen, sosiodemografiseen taustaan tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin liittyvät tekijät ovat yhteydessä työllistymiseen, joko edistäen tai vaikeuttaen sitä?

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi **kytketään tiiviisti työllistämismallin muuhun arviointiin**. Muita tärkeitä arvioinnin kohteita ovat mm. hankkeen vaikutukset sosiaali-, terveys- ym. palvelujen tarpeeseen ja käyttöön, työllisyyteen ja kuntatalouteen.

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

TUTKITTAVAT RYHMÄT

1. Kaikki Paltamon kunnan tietyllä hetkellä noin 350 työtöntä/lomautettua asukasta,
 2. Noin 350 iän ja sukupuolen suhteen kaltaistettua Paltamon kunnan työssäkäyvää asukasta ja
 3. Noin 350 iän, sukupuolen ja työttömyyshistorian suhteen kaltaistettua työnhakijaa, joista puolet muualta Kainuun maakunnasta ja puolet muualta Suomesta
- Rekisteritietojen osalta vertailua voidaan tehdä muihinkin ryhmiin

TIETOJA KERÄTÄÄN NELJÄSSÄ VAIHEESSA

1. Paltamon työllistämismallin käynnistyessä ennen työllistämistoimien aloittamista (kevät 2009),
2. Noin ½ vuoden kuluttua
3. Noin 1 vuoden kuluttua ja
4. Noin 2 vuoden kuluttua

Hanke on nelivuotinen: 2009–2013

TUTKIMUSSISÄLLÖT

- Ensimmäisessä vaiheessa kerätään aluksi elinoloja, elintapoja, työ- ja työttömyyshistoriaa, koulutusta, sosiaalista pääomaa, terveyttä, toiminta- ja työkykyä, elämänlaatua ja palvelujen käyttöä koskevat tiedot (**haastattelu**, enintään 1 tunti / tutkittava sekä lyhyt täydentävä *kyseily*)
- Haastattelun lisäksi tehdään pienimuotoinen **terveystarkastus**
- Lisäksi tehdään **laadullinen tutkimus** ainakin nuorista työnhakijoista
- Myöhemmissä vaiheissa tiedonkeruu on suppeampaa, ja se kohdistuu ensisijaisesti työllistämistoimien toteutumiseen ko. tutkittavan kohdalla sekä niihin hyvinvoinnin ja terveyden osoittimiin, joihin hankkeen oletetaan vaikuttavan.
- **Rekisteriseuranta** mm. työssäkäynnistä, sairaalahoidoista ja Kelan etuuksista on tarpeen jatkaa ainakin 5–10 vuoden ajan. Tiedonkeruun sisällön ja toteutuksen suunnitelma viimeistellään vuoden 2009 alkupuoliskolla.

VOIMAVARAT

- Hankkeen toteutuksesta vastaa n. 1–2 kuukauden välein kokoontuva projektiryhmä
- Hankkeen keskustoimisto ja hallinto sijoittuvat THL:n *Väestön elinolot, terveys ja hyvinvointi* -yksikköön (VETH)
- Tutkimuksesta vastaa dos. Seppo Koskinen, päätutkija on VTT Riitta-Liisa Kokko ja vastaava tutkimushoitaja Ulla Tyyni
- Lisäksi hankkeeseen osallistuvat useat THL:n ja muiden organisaatioiden työntekijät oman työnsä osana

Ulkopuolisen rahoituksen tarve

2009 250 000 € (josta STM:stä jo saatu 50 000 €)

2010 200 000 €

2011 120 000 €

2012 105 000 €

2013 90 000 €

Yhteensä 765 000 € (josta toistaiseksi saatu 50 000 €)

TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

PROJEKTIRYHMÄ (kokoonpanoa päivitetään tarpeen mukaan)

	<u>Organisaatio (erityisasiantuntemuksen alueet)</u>
Koskinen Seppo, pj.	THL (väestön terveys, toimintakyky ja niiden määrittäjät)
Kokko Riitta-Liisa, siht.	THL (työttömyys ja terveys, kuntoutus)
Gould Raija	Eläketurvakeskus (työkyky ja eläkejärjestelmä)
Haverinen Riitta	THL (sosiaalipalvelut)
Huotari Anne	(työttömyys ja sen torjunta)
Husman Päivi	Työterveyslaitos (työterveyshuolto, työelämä, arviointitutkimus)
Hämäläinen Kari	VATT (työmarkkinat, sosiaaliturva, taloustiede)
Härkänen Tommi	THL (tilastotiede, koeasetelmat)
Jahkola Antti	TTL (työterveyshuolto)
Kaikkonen Risto	THL (terveyserot ja niiden kaventaminen kunnissa, työelämä)
Kajanoja Jouko	(työelämä, sosiaaliturva, sosiaalinen pääoma)
Kangas Olli	Kela (sosiaalipolitiikka)
Karvonen Sakari	THL (hyvinvointi, alue-erot)
Keskimäki Ilmo	THL (palvelujärjestelmä, terveyserot)
Lahelma Eero	HY, kansanterveystiede (työelämä, elinolot ja terveys)
Laurikainen Arto	Paltamo, kunnanjohtaja (kunnan toiminta)
Linnanmäki Eila	THL (terveyserojen kaventaminen)
Martelin Tuija	THL (terveys, toimintakyky ja niiden sosiaaliset määrittäjät)
Martikainen Pekka	HY, sosiologia (työelämä, elinolot ja terveys)
Partinen Ritva	STM (työterveyshuolto, työelämä)
Pikkarainen Marita	Kainuu (sosiaali- ja terveydenhuolto)
Pyykkönen Maija-Liisa	Paltamo (kuntatalous)
Pölkky-Pieskä Leila	Paltamo (työttömyys ja terveys)
Saarni Samuli	THL (mielenterveys ja elämänlaatu)
Saikka Peppi	THL (työttömien terveydenhuolto, kuntoutus)
Seppälä Ullamaija	Kuntoutussäätiö (sosiaalipolitiikka, kuntoutus)
Suikkanen Asko	Lapin yliopisto (sosiologia, kuntoutus, välityömarkkinat)
Suvisaari Jaana	THL (mielenterveys)
Tyyni Ulla	THL (kenttätutkimukset, suun terveys)
Viertio Satu	THL (mielenterveys)
Ylikännö Minna	Kela (sosiaalinen pääoma, työttömyys, laadullinen tutkimus)

